

Ihe E Kwuru n'Akwukwọ Ndị A Kporọ Aha n'Usoro Ihe Omume Ozi Anyị na Otú Anyị Si Ebi Ndụ

MACH 1-7

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 7-8

“Ihe Anyị Na-amụta n'Otú E Si Hazie Ụmụ Izrel”

it-1 497 ¶3

Ọgbakọ

Ná mba Izrel, e nwere ụmụ nwoke ndị a họtara ahọtara na-anọchitekarị anya ụmụ Izrel niile. (Ezra 10:14) E nwere ndị nke a na-akpọ “ndị isi nke ebo dị iche iche.” Ndị isi ndị a nyere onyinye mgbe a rụchara ụlọikwu. (Ọnụ Ọgụ. 7:1-11) N'oge Nehemaya, e nwekwara ndị nchụàjà, ndị Livai, na “ndị isi ndị Izrel” banyere aka n'ihe a kporọ “ndokwa nke a pụrụ itụkwasi obi.” Ndị a nọchitere anya ndị Izrel. (Nehe. 9:38–10:27) Mgbe ụmụ Izrel nọ na-eme njem n'ala ikpa, e nwere narị ndị ikom abụọ na iri ise n'ime ha “bụ ndị isi nke nzukọ ahụ, ndị a na-akpọ òkù ibia nzukọ, ndị a ma ama.” Ndị a sonyeere Kora, Dantan, Abajram, na Ọn na-emegide Mozis na Erọn. (Ọnụ Ọgụ. 16:1-3) Mozis họtara ndị okenye Izrel dị mmadụ iri asaa dị ka Jehova gwara ya. Ndị a ga-enyere ya aka n'ibu 'ibu ndị Izrel' nke ọ na-agaghị ebuli naanị ya. (Ọnụ Ọgụ. 11:16, 17, 24, 25) Levitikọs 4:15 kwuru banyere “ndị okenye nke nzukọ ahụ.” O yikwara ka ọ bụ ndị okenye, ndị isi, ndị ikpe, na ndị ndú ụmụ Izrel na-anọchite anya ndị Izrel niile.—Ọnụ Ọgụ. 1:4, 16; Josh. 23:2; 24:1.

it-2 796 ¶1

Ruben

N'ebe ụmụ Izrel mara ụlọikwu, ebo Ruben mara ụlọikwu ha n'ebe ndịda, ebo Simion

na ebo Gad amaakwa nke ha n'akụkụ ha. Ọ bụ ebo Ruben na-edu ha. Ụmụ Izrel kwa-liwe, ebo atọ a na-eso ebo Juda, Isaka na Zebulun n'azụ. (Ọnụ Ọgụ. 2:10-16; 10:14-20) Ọ bụkwa usoro a ha si aga ka ha si nye onyinye n'ubochi a raara ụlọikwu ahụ nye Jehova.—Ọnụ Ọgụ. 7:1, 2, 10-47.

w04 8/1 25 ¶1

Isi Ihe Ndị Site n'Akwukwọ Ọnụ Ọgụgụ

8:25, 26. Iji rụọ ọrụ ndị Livai nke oma, nakwa n'ihі nchebara echiche maka ndị agadi, e nyere ndị ikom meworo agadi iwu ịla ezumike nká site n'irụ ọrụ bụ iwu. Otú ọ dị, ha pụrụ inye onwe ha n'afọ ofufo ịjị nyere ndị Livai ndị ọzọ aka. Ọ bụ ezie na a dighi ala ezumike nká n'ibụ onye nkwusa Alaeze taa, ụkpụrụ dị n'iwu a na-akuziri anyị ihe bara uru. Ọ bụrụ na n'ihі ime agadi Onye Kraịst apughizi irụ ọrụ ụfọdụ, ọ pụrụ ije ụdị ozi ndị ike ya kwere ya jee.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-1 835

Nwa E Bu Ụzọ Mụọ

Ebe ọ bụ na ọ bụ ụmụ nwoke mbụ e bu ụzọ mụọ n'Izrel na-abụ ndị isi nke ezinụlọ dị iche iche, ha nọchiri anya mba Izrel niile. Jehova kpodiri mba Izrel niile “okpara m.” Ọ bụ ya bụ mba o bu ụzọ mụọ n'ihі ọgbụgba ndụ ya na Ebreham gbara. (Ọpụ. 4:22) Ebe ọ bụ na Jehova naputara ha, o nyere iwu ka ha ‘dooro ya ihe ọ bụla bụ oké e bu ụzọ mụọ nsọ, bụ nke meghere akpa nwa n'etiti ụmụ Izrel, n'etiti mmadụ nakwa n'etiti anumanu.’ (Ọpụ. 13:2) N'ihі ya, ụmụ nwoke mbụ e bu ụzọ mụọ n'Izrel bụ nke Chineke.

MACH 8-14

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 9-10

“Otú Jehova Si Edu Ndị Ya”

it-1 398 ¶3

Otú E Si Hazie Ụmụ Izrel

Otú ịgwè ụmụ Izrel si esi n'ebe ha mara ụlọikwu akwali aga ebe ọzọ n'usoro n'usoro (Mozis kwuru n'Ọnụ Ọgụgụ 33 banyere ihe dị ka ebe iri anọ ha mara ụlọikwu) gosikwara na a haziri ha nke ọma. Ọ bụrụ na ịgwé ojii ahụ akwụsị n'elu ụlọikwu ahụ, ụmụ Izrel agaghị akwali. Ma, ịgwé ojii ahụ kwụlie, ụmụ Izrel akwalie. “Ụmụ Izrel na-akwali mgbe Jehova nyere iwu ka ha kwalie, ha na-amakwa ụlọikwu mgbe Jehova nyere iwu ka ha maa ụlọikwu.” (Ọnụ Ọgụ. 9:15-23) A na-eji opi abụọ e ji ọlaocha mee eme ka ha mata mgbe ha ga-akwali na mgbe ha ga-ama ụlọikwu. (Ọnụ Ọgụ. 10:2, 5, 6) Ọ bụrụ na a fụọ opi ahụ, ya adasitụ ike, dalatatukwa ala, ọ ga-egosi mgbe ha ga-akwali. Mgbe mbụ a fụrụ opi a bụ “n'afọ nke abụọ [1512 T.O.N.K.], n'ónwa nke abụọ, n'abalị iri abụọ n'ónwa ahụ.” Ha kwaliwe, ndị bu igbe ọgbụgba ndụ ahụ na-anọ n'ihu, ebo atọ ndị mbụ, ya bụ, ebo Juda, Isaka, na Zebulun esochie ha. Ọ bụ ebo Juda na-edu ebo atọ a. Ndị ọzọ na-esochi ha bụ ụmụ Geshon na ụmụ Merarai, ndị na-arụkwa ọrụ e kenyerere ha n'ụlọikwu. Ndị ọzọ na-esochi bụ ebo Ruben, Simion, na Gad. Ọ bụ ebo Ruben na-edu ebo atọ a. Ndị nke a kwalichaa, ụmụ Kohat, bụ ndị na-ebu ihe ndị dị n'ebe nsọ ahụ esochie ha. Ndị ọzọ na-akwali bụ ebo Ifrem, Manase, na Benjamin. Ọ bụ ebo Ifrem na-edu ebo atọ a. Ndị ikpeazụ na-akwali bụ ebo Dan, Asha, na Naftalai. Ọ bụ ebo Dan na-edu ebo atọ a.

Otú a e si hazie ha mere ka ebo abụọ kacha ike ma kacha buo ibu n'ọrọ ụmụ Izrel n'ihu na n'azụ, ya bụ, otu n'ihu, otu n'azụ. —Ọnụ Ọgụ. 10:11-28.

w11 4/15 4-5

Ị Na-aghọta Ihe Ndị Na-egosi na Chineke Na-edu Gị?

Olee otú anyị nwere ike isi gosi na obi dị anyị ụtọ na Chineke na-edu anyị? Pọl onyeozị kwuru, si: “Na-eruberenụ ndị na-edu ndú n'etiti unu isi, na-anọkwany n'okpuru ha.” (Hib. 13:17) Ime nke a anaghị adị mfe mgbe niile. Dị ka ihe atụ, were ya na ị bụ onye Izrel n'oge Mozis dị ndụ. Ka e were ya na mgbe unu gatụrụ obere, ogidi ahụ akwụsị. Ọ ga-anọrọ ole mgbe? Ọ bụ otu ụbọchị? Ka ọ bụ otu izu? Ka ọ bụ otụtụ ọnwa? I nwere ike inọ na-eche si, ‘Èkwesiri m ikeghasị ngwongwo m niile?’ Ikekwe ihe mbụ i nwere ike ime bụ iwepụta ihe ole na ole ndị dị gị ezigbo mkpa. Ma, mgbe ụbọchị ole na ole gara, ị na-amalite iweputasị ihe niile mgbe ị chọrọ ihe ụfọdụ dị gị mkpa ma ị hụghị ha. Ma, ozugbo ị na-eme nke a, gị ahụ ka ogidi ahụ biliri, gị amalitekwa ikwakọta ngwongwo gị ọzọ! Nke a adighị mfe. N'agbanyeghị nke a, ndị Izrel ‘ga-akwaliriri ozugbo.’—Ọnụ Ọgụ. 9:17-22.

Ugbu a, olee ihe anyị na-eme mgbe Chineke gwara anyị ihe anyị kwesiri ime? Anyị na-eme ihe ahụ “ozugbo”? Ka anyị na-agba nkịtị na-eme ihe ndị anyị na-eme? Anyị ma otú a chọrọ ka anyị si na-eme ihe ugbu a, dị ka n'ihu banyere iduzi ọmụmụ Baibul, ikwusara ndị na-asụ asụsụ mba ọzọ ozi ọma, inwe ofufe ezinụlọ, anyị na Kọmitii Ndị Na-ahụ Maka Mmekọrịta Anyị na Ndị Ụlọ Ọgwụ irukọ ọrụ, na n'ihu banyere otú anyị kwesiri isi na-eme mgbe anyị gara mgbakọ? Anyị na-egosikwa na obi dị anyị ụtọ na Chineke na-edu anyị ma ọ bụrụ na

anyị na-anabata ndumọdụ ọ na-enye anyị. Mgbe anyị nwere mkpebi ndị tara akpụ anyị kwesiri ime, ka anyị ghara itukwasị onwe anyị obi kama ka anyị kwe ka Jehova na nzukọ ya na-edu anyị. Dikwa nnọọ ka nwa-takiri na-achọ ka nne na nna ya chebe ya mgbe oké ifufe na-eke, otú ahụ ka anyị na-achọ ka ọgbakọ Jehova na-echebe anyị mgbe nsogbu ndị juru n'ụwa a biakwasịwara anyị ka oké ifufe.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-1 199 ¶3

Nzukọ

Ihe Mere Izukọta Onụ Ji Dị Mkpa. Ememme Ngabiga a gwara ụmụ Izrel ka ha na-eme kwa afọ mere ka o doo anya na ọ dị ezigbo mkpa inaezukọ otú Jehova kwuru iji mụta ihe n'aka ya. A ga-egbu nwoke ọ bụla dị ọcha, na-emeghikwa njem ma ọ bụrụ na o soghi mee Ememme Ngabiga. (Onụ Ogụ. 9:9-14) Mgbe Eze Hezekaya na-agwa ndị Juda na ndị Izrel ka ha gaa Jerusalem mee Ememme Ngabiga, lee ihe ụfọdụ ọ gwara ha: “Ụmụ Izrel, lughachikwutenu Jehova . . . unu ekwesila olu ike dị ka nna nna unu hà mere. Doonụ onwe unu n'okpuru Jehova, biakwanụ n'ebe nsọ ya nke o doworo nsọ ruo mgbe a na-akaghị aka wee fee Jehova bụ Chineke unu, ka iwe dị ọkụ ọ na-eweso unu wee dajụọ. . . . Jehova bụ Chineke unu na-eme amara, na-emekwa ebere. Ọ ga-ghikwa ewepụ ihu ya n'ebe unu nọ ma ọ bụrụ na unu alughachikwute ya.” (2 Ihe 30:6-9) Ọ bụrụ na mmadụ akpachara anya hapụ iga nnọkọ a, a na-ewere ya na onye ahụ ahapụla Chineke. Ọ bụ eziokwu na Ndi Kraist anaghị eme Ememme Ngabiga, ma Pọl gwakwara ha ka ha ghara ihapụ inaezụkọ ndị Chineke. Ọ sịrị: “Ka anyị

na-echebakwara ibe anyị echiche iji kpallie ihunanya na iru ezi ọrụ, ka anyị ghara ihapụ nzukọ anyị, dị ka ụfọdụ ndị na-emekari, kama ka anyị na-agbarita ibe anyị ume, na-emekwa otú ahụ kari, ka unu na-ahụ ụbọchị ahụ ka ọ na-eru nso.”—Hib. 10: 24, 25.

MACH 15-21

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ONỤ OGUGỤ 11-12

“Gini Mere Anyị Kwesiri Iji Zere Ina-emekari Mkpesa?”

w01 6/15 17 ¶20

Unu Aghola Ndị Na-anụ Ma Na-echezọ

²⁰ Ihe ka nnọọ otutu n'etiti Ndị Kraist adabatabeghi ná mmekọahụ ruru arụ. Ma, ọ dị anyị mkpa ikpachara anya ihu na anyị adighi agbaso ụzọ nke na-eduga n'omume itamu ntamu bụ nke puru ime ka anyị ghara inweta ihu oma Chineke. Pọl na-adụ anyị ọdụ, sị: “Ka anyị gharakwa inwa Onyenwe anyị, dị ka ụfọdụ n'etiti [ụmụ Israel] nwarara, agwọ wee laa ha n'iyi. Unu atamukwala, dị ka ụfọdụ n'etiti ha tamuru, onye mbibi ahụ wee laa ha n'iyi.” (1 Ndị Kọrint 10: 9, 10) Ụmụ Israel tamuru ntamu megide Mosis na Erọ—ee, ọbuna megide Chineke n'onwe ya—na-eme mkpesa banyere mana ahụ e nyere ha n'uzọ ọrụ ebube. (Onụ Ogugụ 16:41; 21:5) Ntamu ha ò wutere Jehova n'uzọ dị ala kari ike iko ha? Ihe ndekọ Bible ahụ na-egosi na agwọ tagburu otutu ndị tamuru ntamu. (Onụ Ogugụ 21:6) Tupu mgbe ahụ, e bibiri ihe kari mmadụ 14,700 bụ ndị ji nnupụisi tamuo ntamu. (Onụ Ogugụ 16:49) Ya mere, ka anyị ghara inwa ndidi Jehova site n'igosi enweghi nkwanye ụgwù maka ihe ndị ọ na-enye.

w06 7/15 15 ¶7

‘Nogidenụ Na-eme Ihe n’Enweghị Ntamu’

⁷ Lee ka àgwà ndị Izrel siworo gbanwee! Obi uto ha nwere na mbụ maka ntọhapụ a tọhapụrụ ha n’ljipt na nnapụta a napụtara ha n’Oké Osimiri Uhie kpaliri ha ibụ abụ otuto nye Jehova. (Ọpụpụ 15:1-21) Otú ọ dị, mgbe ihe sitururụ ndị Chineke ike n’ozara, ha amalitekwa itụ ndị Kenan ụjọ, ha kwusiri ikele Chineke ma malite ime mkpesa. Kama ikele Chineke maka ime ka ha nwere onwe ha, ha tara Ya uta n’ihi ihe ha lere anya n’uzọ na-ezighị ezi dị ka ahụhụ. N’ihi ya, ntamu ahụ ha tamuru gosiri na ha enweghị ezi ekele maka ihe ndị Jehova meere ha. Ka a sịkwa ihe mere Jehova ji sị: “Ruo ole mgbe ka M ga-anagide nzukọ ọjọọ nke a nke na-atamu ntamu megide m?”—Ọnụ Ọgụgụ 14:27; 21:5.

it-2 719 ¶4

Esemokwu

Ntamu. Ntamu na-eme ka ndị mmadụ daa mbà n’obi, ọ na-emeghasịkwa ihe. Obere oge ụmụ Izrel hapụchara ljipt, ha tamuru ntamu megide Jehova. Ha katọrọ otú Mozis na Erọn, Jehova họtutara, si na-edu ha. (Ọpụ. 16:2, 7) Ha megidere ihe a nke na Mozis dara nnọọ mbà ma rịọ ka ọ nwụọ. (Ọnụ Ọgụ. 11:13-15) Itamu ntamu nwediri ike ikpatara mmadụ nsogbu nwere ike ita isi ya. Jehova weere ya na ọ bụ yanwa ka ndị ahụ tamuru ntamu megide Mozis nupururụ isi. (Ọnụ Ọgụ. 14:26-30) Ọtụtụ ndi nwururụ n’ihi ntamu ahụ.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

it-2 309

Mana

Otú Ọ Dị. Mana “na-acha ọcha dị ka mkpụrụ kọrjanda,” “o yikwara” esó deliọm. Esó

deliọm bụ ihe na-anyanya ma na-egbuke egbuke na-esi n’ahụ osisi agbaputa. Mana na-atọ ka “achicha dị mbadamba e tinyere mmanụ ahụ” ma ọ bụ “achicha dị uto nke a gwara mmanụ.” E jiri nkume igwe nri gwee mana ma ọ bụkwanyụ sọọ ya n’ikwe, a na-esizi ya n’okụ ma ọ bụkwanyụ jiri ya mee achicha.—Ọpụ. 16:23, 31; Ọnụ Ọgụ. 11:7, 8.

MACH 22-28

AKỤ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGҮGҮ 13-14

“Otú Okwukwe Si Eme Ka Anyị Na-enwe Obi Ike”

w06 10/1 17 ¶5-6

Inweta Obi Ike Site n’Inwe Okwukwe na Itụ Egwu Chineke

⁵ Otú ọ dị, abụọ n’ime ndi nledo ahụ, Jọshua na Keleb, chosiri ike ibanye n’Ala Nkwa ahụ. Ha kwuru, sị: “Nri anyị ka [ndi Kenan] bụ: ihe nchegide ha ewezugawo onwe ya n’ahụ ha, ma Jehova nonyeere anyị: unu atula egwu ha.” (Ọnụ Ọgụgụ 14:9) Jọshua na Keleb ha na-atụ anya ihe na-apughị ime eme? Ọ dighi ma o! Ha na ndi Izrel ndi ọzọ ejiwo anya ha hụ otú Jehova si menye ljipt di ike na chi ya di iche iche ihere site n’iti ha Ihe Otiti Iri ahụ. Ha hụkwara ka Jehova si gbagbuo Fero na usụ ndi agha ya n’Oké Osimiri Uhie. (Abụ Ọma 136:15) N’uzọ doro anya, ndi nledo iri ahụ na ndi ọzọ gere ha nti enweghi ihe mere ha ga-eji tūwa egwu. Jehova kwuputara otú nke a si wute ya site n’ijụ, sị: “Ruo ole mgbe ka ha na-agaghị ekwe na mụ, n’ihi ihe iriba ama nile nke M meworo n’etiti ha?”—Ọnụ Ọgụgụ 14:11.

⁶ Jehova kwuru kpomkwem ihe mere ndi Izrel ji kpaa ụdi àgwà a ha kpara. Egwu

na-atụ ha gosiri na ha enweghị okwukwe. Ee, okwukwe na obi ike nwere njikọ chiri anya nke na Jọn onyeozu dere banyere Ndi Kraist na agha ime mmụọ ha na-alụ, si: “Nke a bụkwa mmeri ahụ nke meriwo-ro ụwa, okwukwe anyi.” (1 Jọn 5:4) Taa, okwukwe yiri nke Jọshua na Keleb emewo ka ihe karịrị nde Ndiàmà Jehova isii, ma ndi na-eto eto ma ndi agadi, ma ndi di ike ma ndi na-adighi ike, na-ekwusa ozi oma Alaeze ahụ n’ụwa nile. O dibeghi onye iro nweworo ike ime ka usuu ndi agha a nwe-re obi ike mechie onu.—Ndi Rom 8:31.

Ihe Anyi Mụtara n’Okwu Chineke

it-1 740

Ala Chineke Nyere Ndi Izrel

N’EZIOKWU, ala ahụ Chineke nyere mba Izrel di mma. Mgbe Mozis zipuru ndi nledo ka ha gaa ledoo Ala Nkwa ahụ ma weta ufodu n’ime ihe ndi o na-amiputa, ha ji mkpuru fig, mkpuru pomigranet, na uyoko mkpuru vain lota. Mkpuru osisi ndi ahụ buru ibu nke na umu nwoke abuo ji okporo osisi buru ha lota. O bu eziokwu na ujo turu ha n’ihi na ha enweghi okwukwe, ma ha kwuru, si: “O bu ebe mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru.”—Onu Ogụ. 13:23, 27.

MACH 29–EPREL 4

AKU NDI SI N’OKWU CHINEKE | ONU OGUGU 15-16

“Kpachara Anya Maka Mpako na Itukwasikari Onwe Gi Obi”

w11 9/15 27 ¶12

Jehova O ma Gi?

¹² Ma, tupu mba Izrel eruo Ala Nkwa ahụ, e nwere mgbe Kora chere na otu e si edu

umu Izrel adichaghi mma. Ndi ikom ndi ozọ di narị abuo na iri ise, bu ndi isi na mba Izrel, dunyeere Kora ukwu. O ga-aburiri na Kora na ndi ikom ndi ozọ ahụ chere na o nweghi ihe ga-eme adim na mma ha na Jehova. Ha gwara Mozis na Eron, si: “O zuoro unu, n’ihi na nzuko a dum di nsọ, Jehova noka n’etiti ha.” (Onu Ogụ. 16:1-3) Ihe a Kora na ndi otu ya kwuru gosiri na ha chere na Jehova kwu ha n’azu, o gosikwara na ha di mpako. Mozis gwara ha, si: “Jehova ga-eme ka a mara onye bu nke ya.” (**Gụo Onu Ogugu 16:5.**) Mgbe o na-erule n’abalị echi ya, Kora na ndi nile dunyeere ya ukwu anwola.—Onu Ogụ. 16:31-35.

w11 9/15 27 ¶11

Jehova O ma Gi?

¹¹ Ka anyi tlee ihe banyere Mozis na Kora. Mozis rubeere Jehova isi n’ihe niile o chorọ ka o mee ma Kora emeghi otu ahụ. O bu ihe onye nke o bua n’ime ha mere mere Jehova ji were ya otu o si were ya. Kora bu onye Livai nke si n’ezinulo Kohat, o newwara otutu ihe ugu. O ga-abu na ufodu n’ime ha bu na o huru mgbe a naputara mba Izrel ma mee ka ha si n’Oké Osimiri Uhie gafee, o ga-abuka na o kwadoro ikpe Jehova mara ndi Izrel nupuru isi n’Ugwu Sajinai, sorokwa na ndi na-ebu igbe ogbugba ndu ahụ. (Opu. 32:26-29; Onu Ogụ. 3:30, 31) Ihe ndi a gosiri na o rubeere Jehova isi ruo otutu afo, nke a mekwara ka otutu ndi Izrel kwanyere ya ugu.

Ihe Anyi Mụtara n’Okwu Chineke

w98 9/1 20 ¶1-2

Jide n’Aka na I Butere Ihe Ndi Mbụ Uzo!

Jehova lere okwu ahụ anya n’uzo ka sie ike. Bible na-ekwu, si: “Jehova wee si

Mosis, A ghaghị ime ka nwoke ahụ nwụọ.” (Ọnụ Ọgụgụ 15:35) Gịnị mere Jehova ji nwee mmetụta dị ukwu banyere ihe nwoke ahụ mere?

Ndị ahụ nwere ụbọchị isii nke ha ga-eji chikọta nkụ nakwa ịhụ banyere mkpa ha n’ihe metụtara nri, uwe, na ebe obibi. Ụbọchị nke asaa ka a ga-esetịpụ iche maka mkpa ime mmụọ ha. Ọ bụ ezie na ọ dịghị n’ọchikọta nkụ, ọ dị n’ọchị ọge nke e kwesiri iwepụtaworị iche ọge fee Jehova ofufe mee nke ahụ. Ọ bụ ezie na ndị Kraịst anaghị n’okpuru Iwu Mosis, ihe omume a ọ dịghị akuziri anyị ihe n’isetịpụ ihe ndị anyị ga-ebute ụzọ n’ụzọ kwesiri ekwesị taa?—Ndị Filipaj 1:10.

EPREL 5-11

AKỤ NDỊ SI N’OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGҮGҮ 17-19

“Abụ M . . . Ihe Nketa Gị”

w11 9/15 13 ¶9

Ị na-ekwe Ka Jehova Bụrụ òkè Gị?

⁹ Cheedị banyere ndị Livai, bụ ndị na-eketaghị ala ọ bụla. Ebe ọ bụ na ihe bụ mkpa ha bụ ofufe Chineke, ha na-atụkwasị Jehova obi na ọ ga-enye ha ihe ndị na-akpa ha. Jehova gwara ha, si: “Abụ m òkè [unu].” (Ọnụ Ọgụ. 18:20) Ọ bụ ezio kwu na anyị anaghị eje ozi n’ụlọ nsọ nkịtị otú ahụ ndị nchụàjà na ndị Livai mere, anyị nwere ike in’omi ha ma tụkwasị Jehova obi na ọ ga-enye anyị ihe ndị na-akpa anyị. Ka ọgwụgwụ na-erukwu nso ka ọ na-adikwu mkpa ka anyị tụkwasị Chineke obi na ọ ga-enye anyị ihe ndị na-akpa anyị. —Mkpu. 13:17.

w11 9/15 7 ¶4

Jehova Bụ Òkè M

⁴ Olee otú Jehova si bụrụ òkè ndị Livai mgbe ọ họtara ha ka ha jewere ya ozi? Jehova kwuru na otú ya ga-esi bụrụ òkè ha bụ na ha agaghị eketa ala, kama na ya ga-enye ha ihe ụgwù ije ozi pụrụ iche. “Ọrụ nchụàjà Jehova” bụ ihe nketa ha. (Josh. 18:7) Ihe e dere n’amaokwu bu Ọnụ Ọgụgụ 18:20 ụzọ na amaokwu ndị sochiri ya na-egosi na ọrụ a emeghị ka ha daa ogbenye. (**Gụọ Ọnụ Ọgụgụ 18:19, 21, 24.**) A ga na-enye ndị Livai “otu ụzọ n’ụzọ iri ọ bụla n’Izrel ka ọ bụrụ ihe nketa maka ozi ha na-eje.” Nke a putara na e kee ihe ọ bụla ụmụ Izrel kọtara n’ubi ha ụzọ iri, keekwa anụ ụlọ ha ụzọ iri, ha ga-enye ndị Livai otu ụzọ. Ndị Livai na-esizi n’ihe e nyere ha nye otu ụzọ n’ụzọ iri, ya bụ, “nke kasi mma n’ime ya,” ọge kwado ndị nchụàjà. (Ọnụ Ọgụ. 18:25-29) A na-enyekwa ndị nchụàjà “onyinye niile dị nsọ” ụmụ Izrel wetaara Chineke n’ebe a na-anọ efe ya ofufe. N’ihi ya, ndị nchụàjà nwere ezigbo ihe mere ha ga-eji kwere na Jehova ga-enye ha ihe ndị dị ha mkpa.

Ihe Anyị Mụtara n’Okwu Chineke

g02 6/8 26 ¶2

Nnu—Ihe Bara Oké Uru

Nnu ghokwara ihe atụ nke ịkwusi ike na ịdịgide adigide. Ya mere, n’ime Bible, a kpọrọ ọgbugba ndụ na-adigide adigide “ọgbugba ndụ nnu,” ndị n’ọgbugba ndụ ahụ na-ejikarị nnu erikọ nri, ọge kachie ọgbugba ndụ ahụ akara. (Ọnụ Ọgụgụ 18:19) N’okpuru Iwu Mozis, a ga-etinye nnu n’àjà ndị a churụ n’ebe ịchụàjà, obi abụọ adighị ya na ọ na-egosiputa nnwere onwe pụọ n’ire ure ma ọ bụ mbibi.

EPREL 12-18

AKÙ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGUGỤ 20-21

“Nogide Na-adị Umeala n'Obi Mgbe Nsogbu Bjaara Gị”

w19.02 12 ¶19

Na-adị Umeala n'Obi ma Na-eme Ihe Dị Jehova Mma

¹⁹ Anyị agaghị na-emejọkarị ihe. Chegodi ọzọ banyere Mozis. Ruo otụtụ afọ, ọ nogidere na-adị umeala n'obi ma mee ihe dị Jehova mma. Ma mgbe ndị Izrel wagharịrị n'ọzara ihe ọrọ obere ka o ruo afọ iri anọ, Mozis egosizighị na ya dị umeala n'obi. Nwanne ya nwaanyi, onye ọ ga-abụ ya nyere aka chebe ya n'Ịjịpt, ka nwurụ anwụ, e liekwa ya na Kadesh. Ndị Izrel malitekwara ikwu na anaghị elekọta ha nke ọma. Na nke ugbo a, ha 'sesara Mozis okwu' n'ihi na ha enweghị mmiri ha ga-añụ. N'agbanyeghị otụtụ ọrụ ebube Jehova si n'aka Mozis ruo, nakwa otú Mozis si jiri obi ya niile duo ndị Izrel otụtụ afọ, ha ka nọ na-eme mkpesa. Ha mere mkpesa, ọ bughị naanị maka mmiri, kama banyere Mozis, ka à ga-asị na ọ bụ ya mere na ha enweghị mmiri ha ga-añụ.—Ọnụ Ọgụ. 20: 1-5, 9-11.

w19.02 13 ¶20-21

Na-adị Umeala n'Obi ma Na-eme Ihe Dị Jehova Mma

²⁰ Mozis were ezigbo iwe ma kwụsị idị umeala n'obi. Kama igwa nkume ahụ okwu otú ahụ Jehova gwara ya, o ji iwe gwa ụmụ Izrel okwu ma kwuo na ya ga-arụ ọrụ ebube. Ọ kuziri nkume ahụ ihe ugboro abụọ, mmiri buru ibu agbapụta. Iwe na mpako mere ka o mejọọ ihe. (Ọma 106:32, 33) Mozis abanyeghị n'Ala Nkwa ahụ n'ihi na ọ kwusituru idị umeala n'obi.—Ọnụ Ọgụ. 20:12.

²¹ E nwere ezigbo ihe anyị ga-amụta n'akụkọ a. Nke mbụ, anyị ga na-agbasi mbọ ike ka anyị nogide dịnị umeala n'obi. Ọ bụrụ na anyị akwụsịtụ idị umeala n'obi, anyị nwere ike diwa mpako, ya emee ka anyị kwuwe ma ọ bụ mewe ihe na-adighị mma. Nke abụọ, anyị nwee ihe na-echegbu anyị, o nwere ike isiri anyị ike idị umeala n'obi. N'ihi ya, anyị kwesiri igbasị mbọ ike na-adị umeala n'obi ma mgbe e nwere ihe na-echegbu anyị.

w09 9/1 19 ¶15

Onyeikpe nke Na-akwụsi Ike n'Ihe Ziri Ezi

Nke mbụ, Chineke agwaghị Mozis ka ọ gwa ụmụ Izrel okwu, ma ya fọkwa ikpo ha ndị nnupụisi. Nke abụọ, Mozis na Erọn enyeghị Chineke otuto. Chineke kwuru, si: 'Unu edoghị m nsọ.' (Amaokwu nke 12) Mgbe Mozis siri "ò bụ na nkume a dị elu ka anyị ga-esi mee ka mmiri gbaputara unu," o kwuru okwu ka à ga-asị na ọ bụ ya na Erọn ruru ọrụ ebube ahụ mere ka mmiri gbaputa, ọ bughị Chineke. Nke atọ, ikpe a mara ha kwekọrọ n'ikpe ndị Chineke kpere n'oge gara aga. Chineke ekweghị ka ọgbọ mbụ nupụrụ ya isi banye n'ala Kennan, ọ bụkwa otu ihe ahụ ka o mere Mozis na Erọn. (Ọnụ Ọgụgụ 14:22, 23) Nke anọ, Mozis na Erọn bụ ndị ndú ụmụ Izrel. Chineke na-atụ anya ka ndị o nyere ọrụ ka ukwuu rubere ya isi karị.—Luk 12:48.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w14 6/15 25 ¶12

Ị Na-ewere Ndị Na-adighị Ike Otú Jehova Si Were Ha?

¹² Jehova gaara ata Erọn ahụhụ ozugbo o mere ihe ndị a. Ma, ọ ma na Erọn abughị onye ọjọọ n'agbanyeghị na e nwere mgbe ọfọdu o mere ihe gosiri na ọ dighị ike. O yiri ka Erọn ò kwere ka nsogbu ndị

ozọ na-enye ya mee ka ọ ghara ime ihe ziri ezi. Ma, mgbe a gwara ya gbasara ihe o mere, o kwetara na ya mere ihe na-adighi mma ma kwado ihe Jehova kpebiri. (Ọpụ. 32:26; Ọnụ Ọgụ. 12:11; 20:23-27) Jehova gbaghaara Eron n'ih i na o nwere okwukwe, gosikwa na ihe o mere wutere ya. Ọ bụ ya mere na mgbe ọtụtụ afọ gara, otu ọbụ abụ chetara otú Eron na ezinụlọ ya si jiri obi ha niile jeere Jehova ozi.—Ọma 115:10-12; 135:19, 20.

EPREL 19-25

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 22-24

“Jehova Mere Ka Nkọcha Ghọọ Ngozi”

bt 53 ¶15

Izisa “Ozi Ọma Banyere Jizọs”

⁵Taa, mkpagbu a na-akpagbu ndị Chineke emebeghi ka ha kwusi ikwusa ozi ọma otú ahụ ọ na-emeghi ka Ndị Kraịst nari afọ mbụ kwusi. Ọtụtụ mgbe, itụ Ndị Kraịst mkporo ma ọ bụ ichuga ha mba ozọ na-eme ka e kwusaara ndị nọ ebe ahụ ozi ọma Alaeze. Dị ka ihe atụ, n'oge a na-alụ Agha Ụwa nke Abụọ, Ndiàmà Jehova kwusaara ndị ozọ ozi ọma mgbe a tụtụ ha mkporo n'ogige ita ahụhụ ndị Nazi. Onye Juu ya na Ndiàmà nọrọ n'ebe ahụ kwuru, si: “Obi ike Ndiàmà Jehova a tụtụ mkporo nwere mere ka o doo m anya na okpukpe ha si n'Akwụkwọ Nsọ, o mekwara ka m buru Onyeàmà.”

it-2 291

Ara Ọgbugba

Imegide Jehova Bụ Izuzu Nzuzu. Belam onye amụma zuzuru nzuzu. Ọ choro iga buo amụma megide ndị Izrel n'ih ego Eze Belak na ndị Moab ga-enye ya. Ma, Jehova kughasiri atumatụ ya. Pita onyeozị dere banyere Belam, si: “Inyinya ibu nke

na-adighi ekwu okwu ji olu mmadụ kwuo okwu, wee gbochie omume onye ara nke onye amụma ahụ choro ime.” Okwu Grik onyeozị a ji kwuo banyere ara ọgbugba Belam bụ *pa-ra-phro-ni'a*, nke nwere ike iputa “mmadụ ime ka onye isi mebiri.”—2 Pita 2: 15, 16; Ọnụ Ọgụ. 22:26-31.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

w04 8/1 27 ¶12

Isi Ihe Ndị Sitere n'Akwụkwọ Ọnụ Ọgụgụ

22:20-22—N'ih gini ka iwe Jehova ji di oku megide Belam? Jehova ebuwo ụzọ gwa onye amụma bụ Belam ka ọ ghara ikocha umu Izrel. (Ọnụ Ọgụgụ 22:12) Otú ọ di, onye amụma ahụ sooro ndi ikom Belak n'ebumnobi nke ikocha Izrel. Belam choro ime ihe ga-atọ eze Moab ahụ uto ma nata ugwo oru n'aka ya. (2 Pita 2: 15, 16; Jud 11) Ọbuna mgbe a manyere Belam igosi kama ikocha Izrel, ọ chosiri ike inweta ihu ọma eze ahụ site n'itụ aro ka e jiri ndi inyom na-eefe Bel rata ndi ikom Izrel. (Ọnụ Ọgụgụ 31:15, 16) Ya mere, ihe mere Chineke ji weso Belam iwe bụ oké anyaukwu nke onye amụma ahụ.

EPREL 26—MEE 2

AKỤ NDỊ SI N'OKWU CHINEKE | ỌNỤ ỌGỤGỤ 25-26

“Otu Onye Ò Nwere Ike Ime Ka Ihe Gbanwee?”

lv 97 ¶1-2

‘Gbaara Ikwa Iko Osọ’

ONYE na-egbu azụ gara ebe ọ na-egbutekarị azụ. O nwere ụdị azụ o bu n'obi igbute. O tinyere ihe ga-arata azụ na nko azụ ma tūba ya n'ime mmiri. N'oge na-adighi anya, eriri nko azụ ahụ bīara sie ya ike n'aka. Osisi e kegidere eriri ahụ arọkwa. Ya adọọ

eriri ahụ ka ọ dọpụta azụ o gbutere. Ọ mụmụrụ ọnyị ọchị, n'ihị na ọ ma na ya tinyere ezigbo ihe e ji arata azụ.

² N'afọ 1473 T.O.A., otu nwoke aha ya bụ Belam chesiri echiche ike banyere ihe ọ ga-eji arata ndị mmadụ. Ma, ndị ọ chọrọ irata bụ ndị Chineke, ndị mara ụlọikwu ha na Mbara Ọzara Moab, nke dị nso n'Ala Nkwa ahụ. Belam siri na ya bụ onye amụma Jehova, ma, n'ezie, ọ bụ onye anyaukwu e goro ka ọ bụọ ndị Izrel ọnyị. Otú ọ dị, Jehova mere ka ihe Belam meliri bụrụ naanị igozị ndị Izrel. Ebe ọ bụ na Belam kpebisiri ike inata ụgwọ ọrụ ya, o chere na ya nwere ike ime ka Chineke bụọ ndị ya ọnyị, ma ọ bụrụ na a nwata ha ime mmehie jọgburu onwe ya. Ebe Belam bu ihe dị otú ahụ n'obi, o ji ụmụ agboghọ Moab anya na-acha oku mere ihe ọ ga-eji arata ha. —Ọnyị Ọgụgụ 22:1-7; 31:15, 16; Mkpughe 2:14.

Iv 98 ¶4

‘Gbaara Ikwá Iko Ọsọ’

⁴ Gini kpataara ọdachi ahụ? Ọtụtụ ndị Izrel malitere inwe ajoyi obi site n'ihapụ Jehova, bụ Chineke ahụ nke napụtara ha n'Ijipt, nye ha nri n'ala ikpa, ma durute ha n'onyị ọnyị ala nkwa ahụ n'enweghị okọ koro ha. (Ndị Hibru 3:12) Pọl onyeozizi chetara ihe ahụ merenụ, ma dee, si: “Ka anyị ghara inaa-akwa iko, di ka ụfọdụ n'ime ha kwara iko, puku iri abụọ na atọ n'ime ha wee nwụọ n'otu ụbọchị.”—1 Ndị Kọrint 10:8.

Ihe Anyị Mụtara n'Okwu Chineke

it-1 359 ¶1-2

Ókè

N'ihị ya, ihe ọ pụtara bụ na e nwere ihe abụọ e lekwasiri anya mgbe a na-ekere ndị Izrel ala. Nke mbụ bụ ihe e fetara na nza, nke abụọ aburụ otú ebo ọ bụla hà. Ihe

nza ahụ ga-eme ka a mata bụ ebe ala a ga-ekenye ebo nke ọ bụla di. O nwere ike ikwu na ọ di n'ebe ugwu, n'ebe ndida, n'ebe ọwụwa anya, n'ebe odida anyanwụ, n'akukụ mmiri, ma ọ bụkwany n'ebe bụ ugwu ugwu. Ihe ọ bụla nza ahụ kwuru bụ ihe Jehova kwuru. Ọ na-eme ka ebo nke ọ bụla ghara imere ebo ọzọ anyafu ma ọ bụ sesawa ha okwu. (Ilu 16:33) Chineke hazikwara ya otú ga-eme ka ọnyọdụ nke ebo ọ bụla diri otú ahụ Jekob si buo ya n'amụma na Jenesis 49:1-33 mgbe ọ nọ n'onyị ọnyị.

Mgbe e jichara ife nza mata ebe ebo nke ọ bụla ga-ebi, ihe ọzọ a na-emezi bụ imata otú ala ha ga-aha. Ihe a na-eji amata ya bụ otú ebo ahụ hà. “Keenụ ala ahụ n'etiti onwe unu site n'ife nza ka ọ bụrụ nke unu n'ezinụlọ n'ezinụlọ. Unu ga-enye ezinụlọ di otutu ihe nketa di ukwu, unu ga-enyekwa ezinụlọ di ole na ole ihe nketa di obere. Ebe ọ bụla nza mara, ebe ahụ ga-aghọ nke ya.” (Ọnyị Ọgụ. 33:54) Ebe ahụ nza kwuru bụ ebe ebo nke ọ bụla ga-enweta. Ma, e nwere ike igbanwetụ otú ala ahụ ga-aharu. Ọ bụ ihe a mere na mgbe a chọputara na ala e kenyere ebo Juda buru ezigbo ibu, e weputurụ ebe ụfọdụ nye ya ebo Simion. —Josh. 19:9.

